

Hedendaagse

poëzie

Slammers &

stadsdichters

Poëzie in de 21ste eeuw

hot or not?

Poëzie = out

- poëzieprijzen weinig aandacht
- slechts een paar dichters in de media
- dichtbundels worden nauwelijks gekocht en gelezen
- ...

(Buelens 2008:125)

Poëzie = in

- ‘vele duizenden mensen’ schrijven zelf poëzie
- verschillende poëzie-evenementen die veel volk trekken
- verschijnselen als Gedichtendag, stadsdichters en de Dichter des Vaderlands (in Nederland), krijgen relatief veel aandacht in de pers
- er verschijnen elk jaar meer en meer dichtbundels en studies over poëzie.
- ...

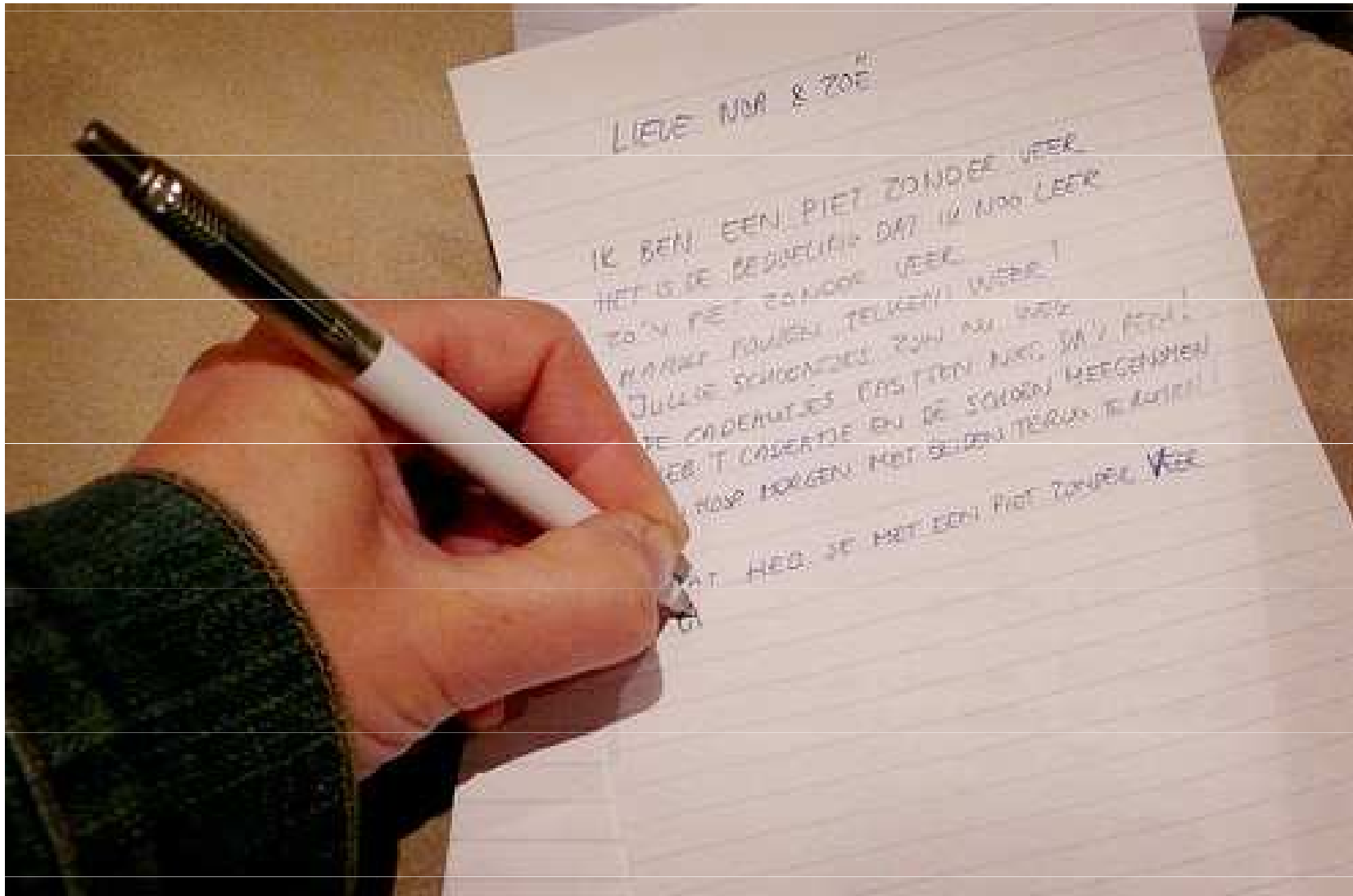
(Buelens 2008:125)

Wat is poëzie?

Voorbeelden:

- Sinterklaasgedichten
- *Slam*gedichten
- Intermediale gedichten
- ...

Wat is poëzie?

Wat is poëzie?

Voorbeelden:

- Sinterklaasgedichten
- *Slam*gedichten
- Intermediale gedichten
- ...

Slam poetry

Poëzie of niet?

Ontstaan

- Chicago, 1986
- Café- en clubcircuit
- ~ boks- en worstelwedstrijden => wedstrijdement
- Dichters dichterbij publiek

Slams in NL & BE

- => ontstaan van poetry slams en slam poetry
- Ook in Nederland & België

Slams in NL & BE

- 1997
- 1998: eerste volledig Nederlandstalige slam georganiseerd in cafe Festina Lente (Amsterdam)
- Nu in veel NL steden
- Sfeerbeeld:
http://www.youtube.com/watch?v=k0uSUD30VF0&feature=Playlist&p=92CB462D911F4B34&playnext=1&playnext_from=PL&index=3

Erik Jan Harmens

IK DENK DAT IK VANAVOND OM ACHT UUR WEL WEER
AANSPREEKBAAR ^{approachable} ZAL ZIJN

Terwijl de acceptgiro's ^{payment slips} vergelen ^{geel worden} in een lade kan ik nog net met wat statiegeld ^{deposit money} een sixpack bier betalen. Het leven steeds met één dag verlengen (de cursusleidster vraagt: wat kom je halen? Wat kom je brengen?). Met een tong van leer ^{leather} wil je: nooit zo'n avond meer.

In de snelbus naar mijn tweede thuis, vergeef ik mijzelf mijn medelijden ^{pity} met mijn medereizigers (totdat je opstaat en braakt en je pasgeboren kind een dwarslaesie ^{verwondeing in de rug} slaat).

Gelijk ^{zoals} een lijk ^{corpse} bereik ik niets. Plots zet ik een keel op (het huilt dat het giet). Nog even en ik gooi al mijn gedichten voor de trein. Ik denk dat ik vanavond om acht uur wel weer aanspreekbaar zal zijn.

Erik Jan Harmens (2001)

Receptie slam poetry

Tegenstanders: “geen echte Poëzie”

- Nadruk op performance
- Gericht op directe communicatie met publiek => verstaanbaarheid, “gemakkelijk”

Receptie slam poetry

Voorstanders:

- Communicatie met publiek
- Roots van de poëzie (orale traditie)
~muzikaliteit van de poëzie
- Poëzie als ervaring

Op de *flow* van de *slam*

Podiumdichters verzetten zich niet tegen gevestigde orde

Scenes uit de film *Slammers*. foto's Serge Ligtnerberg

Tjitske Jaesen op het podium tijdens Wintertuin. foto Wintertuin

Slam tips

- Schrijf goede poëzie - wat dat dan ook mag zijn,
- Bereid je voordracht goed voor: maak een goed opgebouwde set,
- Houd rekening met de beperkte tijd die je tot je beschikking hebt,
- Leer je gedichten uit je hoofd,
- Speel in op het publiek,
- Oefen je microfoontechniek,
- Articuleer zo goed als je kan,
- Wees zeker van jezelf,
- Sta nuchter op het podium,
- Wees charmant.

Intermediale gedichten

De WoordDansers:

- Tweestemmige stadspoezie
- Acapella of op beats en punkrockriffs
- Thema: Rotterdam
- 2007: eerste stadsdichters van Rotterdam
- (nu Jana Beranová)

Intermediale gedichten

- Woorddansers (interview)
<http://www.youtube.com/watch?v=cik7DM9LTyI>
- Woorddansers: Aan Rotterdam! Stedelied
<http://www.youtube.com/watch?v=R-6hD9vLK3s&feature=related>

Stadsdichters

Echte dichters?

Stadsdichter

“Een Stadsdichter is een dichter die door het bestuur van een stad [i.e. college van burgemeester en wethouders/schepenen] is aangesteld om jaarlijks meerdere gedichten bij bijvoorbeeld actuele gebeurtenissen binnen de gemeente te schrijven. Het is gebruikelijk dat deze dichter hiervoor een vergoeding ontvangt.”

(<http://www.epibreren.com/stadsdichter/#wat>)

Stadsdichter

- 15de eeuw: Rederijkers
- 1993: Venlo (Limburg)
- Nu: meer dan 40 steden in NL & VL hebben een stadsdichter

Stadsdichter

- Actuele gebeurtenissen ~ de stad
- Promotie van de stad
- Maar ook kritiek!

Gelegenheidspoëzie

“Gelegenheidsgedichten zijn in alle perioden van de literatuurgeschiedenis geschreven - vaak op bestelling - naar aanleiding van een bepaalde gebeurtenis of met betrekking tot zaken en personen, waarbij respectievelijk bij wie de dichter persoonlijk of als vertegenwoordiger van een gemeenschap direct betrokken was.”
(Verkruijssse en Van Bork (2002))

Gelegenheidspoëzie

- Stadsgedichten < gelegenheidspoëzie
 - Probleem: negatieve connotatie
- ~ poëzie voor de massa, mainstream poëzie
- ~ anekdotiek
- ~ werkelijkheid
- (vs) het l'art our l'art idee

Gelegenheidspoëzie

- Stadsgedichten < gelegenheidspoëzie
- Probleem: negatieve connotatie

“Gelegenheidspoëzie verhoudt zich tot de belangrijke poëzie zoals een column zich verhoudt tot een trilogie of een ingrijpende roman.” (**Tom Lanoye** in Speet 2008:26)

=> Maar is dat wel zo?

Tom Lanoye

Tom Lanoye

- Jaren '80
- Nieuwe lichting in de VL literatuur:
 - Tom Lanoye (°1958)
 - Herman Brusselmans (°1957)
 - Kristien Hemmerechts (°1955)

Tom Lanoye

- Poëzie
- Romans (bijv. een trilogie)
- Columns
- Essays
- Theater
- Etc.

Lanoye als stadsdichter

- 2003 – 2004
- Antwerpen Wereldboekenstad (2004)

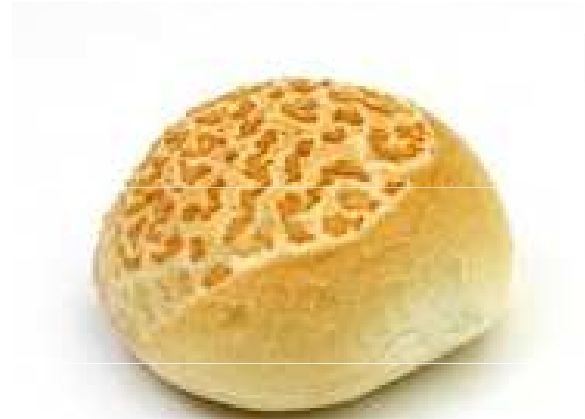
Lanoye als stadsdichter

- 2003 – 2004
- Antwerpen Wereldboekenstad (2004)

Open en brood

- 100.000 broodzakjes met gedicht
- http://www.stadsdichterpodcast.be/archives/2005/08/de_stadsdichter_6.html

Open en brood

Open en brood

Woordverklaring

[1] **open en bloot** = een allusie op “open en bloot”. Iemand die iets open en bloot vertelt, zegt alles heel openlijk, zonder schaamte. In dit gedicht worden aan brood allerlei erotische kwaliteiten toegeschreven – de titel is al meteen dubbelzinnig. [2] **bovenarms** = dit woord is niet gangbaar. In België hoor je wel de uitdrukking “het zit er bovenarms op” (wat zoveel betekent als “er wordt flink geruzied”). [3] **koteren** = (gewestelijk) peuteren, met de vinger of een spits voorwerp in iets wroeten om er iets uit te halen (Van Dale). [4] **lijk** = (gewestelijk) zoals. [5] **kadetje** = klein langwerpige of rond zacht broodje (Van Dale). [6] **tijgerpistolet** = in België een rond broodje, met een krokant korstje. [7] **bruine bol** = multigranenpistolet. [8] **wee** = zwak. [9] **mastel** = ronde sandwich met een gat erin. [10] **matrone** = (1) deftige vrouw op leeftijd; (2) bazige vrouw (Van Dale). [11] **stengels** = koekjes in de vorm van stengels; **soepstengel** = stengelvormig droog gebak om bij soep te eten (Van Dale). [12] **minestrone** = gevulde groentesoep met graan of deegwaren (Van Dale). [13] **van langsom** = alsmaar.

Open en brood

OPEN EN BROOD[1]

Is 't om dat urenlang en bovenarmse[2] kneden van maagdelijk wit en toch naar bosgrond ruikend deeg? Of door 't gekoter[3] in een roodgestookte oven? Maar brood maakt mij zo geil en mals lijk[4] boter.

Wie kan de versheid aan van het kadetje[5]? Weerstaan: de ruige ronding van de tijgerpistolet[6]? Een bruine bol[7] gaat onder meel en zonnepittenpuisten schuil — en toch: zijn smaak maakt mij zo geil en wee[8] lijk boter.

Ik ken een man, die wordt onwel alleen al van de geur van zijn mastel[9]. Een matrone[10], die huivert om de blanke stengels[11] naast haar minestrone[12]. En ik word van mijn stokbrood al zo ijl en geil lijk boter.

Zelfs als ik denk aan de horreur waarbij een kleintje — zo'n rogge met rozijntjes! — op een plank gelegd de kartels van een broodmes moet trotseren, dan nog maakt mij dat lijden geil en zweterig lijk boter.

Ja, ik beken. Het breken met de hand, het machinale snijden, al dat geweld maakt mij van langsom[13] heter en devoter: niets lijkt mij heiliger en groter dan een brood. Waarom ben ik maar mens? Was ik niet beter boter?

A tale of two towers

A tale of two towers

http://www.stadsdichterpodcast.be/mp3s/StadsdichterPodcast_004.mp3

A tale of two towers

http://www.stadsdichterpodcast.be/archives/2005/08/de_stadsdichter_4.html